

Verksamhetsberättelse delårsbokslut augusti 2018

Skolnämnden

Nämndsversion

Ordförande: Kenneth Netterström

Skoldirektör: Staffan Erlandsson

Innehållsförteckning

1. Viktiga händelser januari – augusti 2018.....	3
1.1 Ekonomisk sammanställning.....	3
2. Verksamhetsuppföljning	4
3. Miljöarbete	10
4. Framåtblick	10
Bilagor	10
Bilaga 1 Målbilaga	10

I. Viktiga händelser januari – augusti 2018

- Med målen i sikte – uppföljning av kvalitet och resultat i förskola och skola – omfattar nu i stort sett samtliga enheter och huvudmän i kommunen.
- Pedagogisk kick - off för alla pedagoger i kommunen inför skolstart i augusti med ca 800 deltagare.
- ”Expo-trailer” lanseras - en mobil mötesplats för ökad medborgardialog och exponering av innovativa lärmiljöer.
- HBTQ certifiering av skolförvaltningen och ungdomsmottagningen.

I.1 Ekonomisk sammanställning

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				JANUARI-AUG			
	Budget 2018	Prognos 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	Förbrukat av helårsbud- get %
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	52 020	51 320	-700	50 763	35 053	34 090	-963	66%
Övriga intäkter	39 680	51 245	11 565	42 807	26 470	33 084	6 614	83%
Summa intäkter	91 700	102 565	10 865	93 570	61 523	67 174	5 651	73%
varav internt				0		0		
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-16 092	-17 707	-1 615	-14 556	-10 469	-11 805	-1 335	73%
Lokalkostnader	-1 165	-1 365	-200	-991	-777	-677	99	58%
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0	0%
Köp av verksamhet	-1 163 840	-1 172 469	-8 629	-1 108 817	-775 162	-780 708	-5 545	67%
Övriga kostnader	-6 303	-6 724	-421	-7 462	-4 090	-5 549	-1 460	88%
Summa kostnader	-1 187 400	-1 198 265	-10 865	-1 131 826	-790 498	-798 739	-8 242	67%
varav internt				-636 188		-445 662		
Verksamhetens nettokostnader	-1 095 700	-1 095 700	0	-1 038 256	-728 975	-731 564	-2 591	67%

Nämndens nettokostnad uppgår till 731,5 mnkr vilket motsvarar 67 procent av årsbudgeten. I augusti är utfallet 2,6 mnkr högre kostnader och beror till stor del på periodiseringar för pedagogisk omsorg, fritidshem och gymnasiet som är temporära avvikelser per augusti. Bokslutsprognosen är densamma som budgeterat.

Avvikelseerna på personal och övriga kostnader beror till störst del pågående projekt inom KAA och pedagogcentrum, som matchas av större bidragsintäkter än budget.

2. Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				JANUARI-AUG			
	Budget 2018	Prognos 2018	Budget-avvikelse	Utfall 2017	Period-budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse	Förbrukat av helårsbudget %
Skolnämnden	-870	-870	0	-861	-540	-499	41	57%
Stab	-13 229	-13 229	0	-12 379	-8 657	-8 805	-148	67%
<u>Förskola</u>								
Pedagogisk omsorg	-15 312	-13 712	1 600	-14 000	-10 208	-9 512	696	62%
Förskola	-233 407	-236 207	-2 800	-224 082	-156 806	-159 193	-2 387	68%
Stöd i förskola	-8 140	-8 140	0	-6 907	-5 427	-5 533	-106	68%
Övr likvärdighetsresurser mm	-4 262	-4 262	0	-3 644	-2 842	-3 134	-292	74%
Öppen förskola	-1 353	-1 353	0	-1 327	-902	-902	0	67%
<u>Grundskola</u>								
Förskoleklass	-29 736	-29 736	0	-28 611	-19 824	-19 866	-43	67%
Grundskola år 1-9	-446 562	-447 962	-1 400	-428 575	-297 705	-298 825	-1 121	67%
Fritidshemsverksamhet	-78 273	-73 873	4 400	-68 903	-51 027	-48 723	2 304	62%
Stöd i grundskola, F-klass, Fth	-36 793	-36 793	0	-35 530	-24 529	-24 050	478	65%
Modersmål, int klass	-5 408	-5 808	-400	-4 627	-3 605	-3 827	-222	71%
Övr likvärdighetsresurser mm	-15 826	-15 826	0	-14 936	-10 884	-10 303	581	65%
<u>Särskola</u>								
Grundsärskola	-17 421	-16 671	750	-17 116	-11 614	-10 675	939	61%
Gymnasiesärskola	-10 404	-14 204	-3 800	-10 920	-6 936	-9 678	-2 742	93%
<u>Gymnasium och vuxenutbildning</u>								
Gymnasieverksamhet	-155 443	-154 443	1 000	-148 889	-102 132	-102 995	-863	66%
Stöd i gymnasiet	-4 700	-4 700	0	-3 584	-3 133	-2 790	343	59%
Modersmål gymnasiet	-720	-720	0	-578	-480	-601	-121	84%
Grundläggande vuxenutbildning	-1 818	-2 018	-200	-1 951	-1 212	-1 570	-358	86%
Gymnasial vuxenutbildning	-8 373	-7 983	390	-5 000	-5 582	-5 852	-270	70%
Svenska för invandrare	-3 518	-3 058	460	-3 326	-2 345	-1 843	502	52%
Särvox	-1 382	-1 382	0	-1 355	-921	-921	0	67%
Ungdomsmottagningen	-2 751	-2 751	0	-1 156	-1 665	-1 466	199	53%
Verksamhetens nettokostnader	-1 095 700	-1 095 700	0	-1 038 257	-728 975	-731 566	-2 591	67%

Skolnämndens uppdrag omfattar uppföljning av verksamhet inom nämndens ansvarsområde, vissa myndighetsbeslut, lokalprognoser och resursfördelning. Under Skolnämnden organiseras även Pedagogcentrum (PC), det kommunala aktivitetsansvaret (KAA), verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU), och ungdomsmottagningen (UM).

Volymförändringar i verksamheterna. Antalet barn i pedagogisk omsorg bedöms bli ca 160 i genomsnitt i för helåret vilket är ca 17 färre än budgeterat och innebär 1,6 mnkr lägre kostnader. Inom förskoleverksamheten är prognosen ca 2 390 barn i genomsnitt över året, vilket är drygt 40 fler än budgeterat vilket innebär ökade kostnader med 2,8 mnkr. I grundskolan finns drygt 100 fler elever än budgeterat varav ca 80 är nyanlända eller asylsökande och främst i årskullen 6-9. Nettokostnaden bedöms bli 1,4 mnkr högre än budget när hänsyn tagits till uppbokade ersättningar från Migrationsverket och Socialnämnden. Inom fritidshem finns ca 200 färre barn vilket innebär ca 4,4 mnkr lägre nettokostnader.

Grundsärskolan har 34 elever varav 7 i enskild regi. Det är 4 färre än budgeterat och prognos för helåret bedöms ca 0,75 mnkr lägre kostnader än budgeterat.

Gymnasiesärskolan har från höstterminen 34 elever varav 7 nya elever. För helåret prognostiseras ökade kostnader med 3,8 mnkr. Snittpriset under våren 2018 är 465 tkr per elev jämfört med budgeterat 367 tkr per elev, vilket förutom ökning med 4 elever mot budget bidrar till den ökade kostnaden.

För gymnasiet prognostiseras totalt drygt 1670 elever i snitt över året. Prognos på total nivå för gymnasiet är ett överskott med 1 mnkr.

Gymnasiebudgeten är uppdelad i tre delar

1. Ordinarie volymbudget ca 20 färre folkbokförda elever, är i balans med överskott 2 mnkr.
2. Asylsökande, 65 elever där intäkterna endast kan sökas från Migrationsverket tills de skrivs ut ur Migrationsverkets system. Bedömning är att det är 30-40 färre asylsökande än vad som budgeterats, vilket innebär lägre intäkter från Migrationsverket.
3. Nyanlända med uppehållstillstånd (kommer delvis från kategori nr 2) som inte ersätts från Migrationsverket utan ingår i schablonersättning till kommunerna. Uppskattning totalt ca 50-70 elever. Här råder ännu oklarhet kring de elever som omfattas av den s.k. gymnasielagen. 2017 erhöll Skolnämnden 4,4 mnkr från Socialnämnden och för 2018 bedöms en fördelning med 10,3 mnkr täcka nyanländas kostnader.

Prognos för komvux är ca 600 tkr lägre kostnader för hela vuxenutbildningen än budgeterat vilket beror på ökade statsbidrag för yrkesvux.

Uppföljning av Skolnämndens mål

Huvuddelen av Skolnämndens resultatmål (se bilaga) redovisas först i verksamhetsberättelsen i december 2018. Vårterminen 2018 har elever, personal och chefer i förskoleklass och grundskola besvarat en enkät inom uppföljningsmodellen ”Med målen i sikte”. Redovisning sker i årsbokslutet.

Nyckeltal följs upp genom offentlig statistik som publiceras i Skolverkets databas Siris. Betygsresultat publiceras under hösten 2018 medan personalstatistik per 15 oktober publiceras i april.

Skolnämndens resultatmål avseende behöriga lärare i förskola och skola redovisas nedan.

***Andel tjänstgörande lärare med legitimation och behörighet i ämnet,
Österåkers kommun och länet, 15 okt valt år (Skolverket/Siris)
Mål: 80 procent***

	2016	2017
Samtliga huvudmän	70	69
Kommunal regi	79	74
Enskild regi	54	51
Länet	76	77

Målet är inte nått. Sammantaget ligger andelen behöriga lärare på ungefär samma nivå som föregående år och under snittet i länet. Andelen behöriga lärare i enheterna varierar mellan 25 och 95 procent. Åtgärder för att öka andelen behöriga lärare omfattar höjning av skolpengen för insatser på huvudmannanivå och kommunövergripande insatser som syftar till att öka kommunens attraktionskraft genom pedagogcentrum och VFU (verksamhetsförlagd lärarutbildning). Pengen i skola höjdes mellan 2,7 och 4,2 procent (exkl lokaler) i budget 2018 men någon effekt på behörigheten har ännu inte kunnat påvisas.

Det har också utgått statsbidrag till huvudmännen för t ex karriärstjänster (förstelärare) och lärarlönelyft som syftar till att öka yrkets attraktivitet.

***Andel årsarbetare med förskollärarexamen, Österåkers kommun och
länet, 15 okt valt år (Skolverket, jämförelsetal)
Mål : 40 procent***

	2016	2017
Samtliga huvudmän	29	26
Kommunal regi	30	27
Enskild regi	23	26
Länet	29	30

Målet är inte nått. Andelen anställda med förskollärarexamen har minskat jämfört med föregående år från 29 till 26 procent. Andelen är högre i kommunala enheter, men även där har andelen sjunkit jämfört med föregående år, från 30 till 27 procent. I länet ligger andelen med förskollärarexamen något högre än i kommunen på 30 procent, men under snittet i riket som 2017 var 40 procent. Pengen höjdes mellan 2 och 4 procent i budget 2018 men någon effekt på behörigheten har ännu inte kunnat påvisas.

Enligt produktionsförvaltningens sammanfattande kvalitetsredovisning (2017/18) beror sjunkande andel med förskollärarexamen på svårigheter att rekrytera och ett högt löneläge men också på en konflikt med målet att minska antal barn per årsarbetare. För att öka bemanningen har förskolorna i stor utsträckning varit

hänvisade till personal utan pedagogisk utbildning. Produktionsförvaltningen framhåller att det finns behov av att öka yrkets attraktivitet för att förbättra rekryteringsläget.

För att öka andelen behöriga förskollärare har fortbildning av barnskötare till förskollärare fortsatt under våren 2018 i samverkan med Uppsala Universitet. Genom pedagogcentrum erbjuds stöd, inspiration och fortbildning till personal i förskolorna, vilket bl a syftar till att öka kommunens attraktionskraft.

Uppdrag i budget 2018

I budet 2018 fick Skolnämnden två uppdrag avseende insatser för ökad behörighet. Dels insatser för att stimulera lärares kompetensutveckling vilket redovisades i Skolnämnden i april 2018 och dels att utreda försteläraryupdraget vilket redovisas nedan. I utredningen avseende lärares kompetensutveckling framfördes förslag till särskilda satsningar inom fyra områden 1) *utbildning till lärare i fritidshem*, 2) *kommunen som attraktiv arbetsgivare*, 3) *verksamhetsförlagd utbildning* och 4) *inrättande av lärcentrum*.

Redovisning av försteläraryupdraget

Skolverkets rapport har visat att införandet av förstelärartjänster inte har varit helt oproblematiskt. Bristande transparens, otydliga roller och bristande samordning är några av de svårigheter som har lyfts fram. Även i Österåker har man sett svårigheter med försteläraryupdraget. Produktionsförvaltningen har påbörjat arbetet för att säkerställa att utnämmandet av förstelärare både är oberoende samt att rätt kompetens väljs ut. Med start 2018 genomför alla nuvarande förstelärare samt alla nya förstelärare meriteringsprogrammet Arete.

Vidare har man inom Produktionsförvaltningen tydliggjort rutinerna för försteläraryupdraget så att jämlika förhållanden gällande tidsnedsättning, lön, etc., råder mellan de kommunala skolorna. Skolförvaltningen och Produktionsförvaltningen bör i samråd se över hur man ytterligare kan vidareutveckla och stärka försteläraryupdraget, samt hur deras kunskap och kompetens kan användas kommunövergripande. Exempelvis genom ett försteläraryupdrag, olika typer av ämnesnätverk, etc.

Inom Skolförvaltningen organiseras pedagogcentrum, det kommunala aktivitetsansvaret och ungdomsmottagningen som bidrar till att uppnå de kommunala inriktningsmålen för förskola och skola samt lagstiftade krav.

Pedagogcentrum

Pedagogcentrums insatser är främst kopplade till det övergripande målet att Österåker ska bli länets bästa skolkommun och resultatmålen behöriga lärare och förskollärare, kunskapsresultaten i årskurs nio samt att alla elever ska gå ut gymnasieskolan med examen.

Under vt 2018 har en del av förskollärarytbildningen för barnskötare genomförts inom pedagogcentrum som ett led i att öka andelen behöriga förskollärare.

Under jan – mars hade pedagogcentrum över 2 000 besök. Besökare är pedagoger i olika fortbildningssammanhang men också elever och barngrupper i Labbverkstan och Metodverkstan. Dessutom genomförs insatser ute på enheterna. Labbverkstan har från 2018 utökat besökstiderna så att fler pedagoger får möjlighet till kompetensutveckling inom programmering.

Pedagogcentrum har under våren tagit emot nationella- och internationella besök samt studiebesök från universitet som en del i att sätta Österåker på kartan som en attraktiv skolkommun. Ett projekt med en mobil mötesplats i form av en ”expo trailer” har startat upp under våren.

Ungdomsmottagningen (UM)

Vårens arbete och utveckling av verksamheten har inriktats mot att minska och förebygga psykisk ohälsa hos ungdomarna samt att nå dem som inte tidigare haft kontakt med mottagningen.

Antalet besök har ökat med ca 200 under vårterminen vilket har möjliggjorts genom anställning av ytterligare en barnmorska, med externa bidrag.

Barnmorska och kurator har haft drop in 2 tim/vecka på Österåkers gymnasium och Skärgårdsgymnasiet vilket inneburit kontakt med ungdomar som tidigare inte besökt mottagningen. Utdelning av mensskydd har medfört att mottagningen fått kontakt med en ny grupp yngre flickor. Under vårterminen har 16 klassbesök genomförts. UM har startat upp gruppverksamhet i mindfulness och stresshantering för bl a ensamkommande ungdomar, vilket har gett positiva resultat.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

KAA:s uppdrag är att stötta unga att påbörja, återgå till eller fullfölja sina gymnasiestudier. Insatserna är kopplade till det övergripande målet att Österåker ska bli länets bästa skolkommun och resultatmålet att alla elever går ut gymnasieskolan med gymnasieexamen. Personalen består av en studie – och yrkesvägledare på deltid, en utvecklingsledare/samordnare och två ungdomscoacher som t o m 2019 finansieras genom externt bidrag.

Under första delåret har 340 personer omfattats av KAA. Knappt 40 procent av dessa tillhör ett introduktionsprogram. Resterande ungdomar har kontaktats av KAA i syfte att ta reda på aktuell sysselsättning och erbjuda insatser. Av dessa deltar ca 15 procent i en annan skolform, exempelvis utlandsstudier, går om nian eller går nationellt program på gymnasieskolor som inte finns registrerade i systemet. Ca 15

procent tackade nej till stöd, vanligtvis på grund av att de har arbete. Drygt 10 procent har KAA inte lyckats etablera en kontakt med trots upprepade kontaktförsök. 20 procent har tackat ja till en insats. Majoriteten av dessa är ungdomar som fullgjort tre år på gymnasiet utan att uppnå en gymnasieexamen.

Av de som under delåret har deltagit i en insats via KAA har 30 personer återgått till någon form av studier, 3 har fått arbete och 4 har haft praktik. 8 av dessa har också haft kommunala feriejobb under sommaren. I samband med slutfasen av gymnasieantagningen hanterade KAA 47 elever som stod utan gymnasieplats.

Uppdrag till Skolnämnden i budget 2018

	Status	Redovisas
23. Bidrag för införande av närvarosystem i förskolan	Pågår	VB 18
24. Utredda förutsättningar för förskola på Ingmarsö	Klart	SKN mars 2018
25. Följa upp införande av två-flerlärarsystem i grundskolan	Pågår	VB 18
26. Utredda förutsättningarna för inrättande av kommunala resursskolor	Klart	SKN jan 2018
27. Stimulera lärares kompetensutveckling för att öka behörigheten	Klart	SKN mars 2018
28. Följa upp förstärkning av kuratorer i åk 6 - 9 och utreda behov av fler kompetenser inom elevhälsan	Pågår	VB 18
29. Följa upp utbildningen av barnskötare till förskollärare	Pågår	VB 18
30. Följa upp komplettering av basläromedel i grundskolan	Pågår	VB 18
31. Följa upp utökat antal timmar i idrott och hälsa	Pågår	VB 18
32. Utredda förstälärfunktionen	Klart	Delår 18
33. Utredda möjligheter till samverkan med socialtjänsten för ökad skolnärvaro	Klart	SKN mars 2018
34. Utredda förutsättningarna för förlängt läsår till 190 dagar	Pågår	VB 18
35. Följa upp effekten av politiska satsningar de senaste tre åren	Klart	PWC 2017
36. Följa upp och utvärdera bonussystem inom förskolan	Klart	VP 2019

3. Miljöarbete

Deltagande i webbaserad utbildning för att ta fram handlingsplaner för giftfri miljö i förskolan. Uppföljning i årsbokslut.

4. Framåtblick

Expansion i kommunen medför behov av nya förskolor och skolor de kommande åren. Osäkerhet avseende etablering av fristående skolor försvårar lokalplaneringen.

Behöriga förskollärare och lärare behöver öka inom förskola, fritidshem och skola, bl a genom satsningar på kommunen som attraktiv arbetsgivare och stimulansåtgärder för rekrytering och fortbildning.

Ökade volymer och nya lagkrav inom vuxenutbildningen förväntas påverka kostnaderna.

Nya gymnasielagen förväntas medföra ökat antal nyanlända i gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Lagändring från 1 juli 2018 innebär att ungdomar som är inskrivna på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan inte längre omfattas av aktivitetsansvaret (KAA). Detta innebär ingen förändring i den fortsatta arbetsbelastningen inom KAA då elever på introduktionsprogram även tidigare har hanterats av gymnasieskolan.

Bilagor

Bilaga 1 Målbilaga